

Antwoord op Statenvragen PS2025-130

De leden van
Provinciale Staten

Beantwoording schriftelijke Statenvragen Statenlid Carla Claassen
van SP over Onderzoek RIVM over longontstekingen nabij geitenhouderijen.

Ingevolge het bepaalde in artikel 39 van het Reglement van Orde Provinciale Staten van Gelderland doen wij u hieronder het antwoord van ons college op de vragen van Carla Claassen toekomen.

Inleiding van de vragensteller:

Deze week verscheen het rapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III (VGO-III) van het Rijkinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM concludeert in dit rapport dat longontstekingen vaker voorkomen bij mensen die in een gebied wonen waar veel veehouderijen zijn. Het risico is groter wanneer men binnen 2 kilometer van een geitenhouderij woont. Bij geitenhouderijen zijn 23 soorten bacteriën aangetroffen die mogelijk longontstekingen veroorzaken, welke ook zijn gevonden in de omgeving en/of bij mensen die in de buurt van geitenhouderijen wonen.

Na VGO-I en VGO-II is VGO-III het derde rapport wat aantoont dat longontstekingen vaker voorkomen in de buurt van geitenhouderijen. Het RIVM stelt dat er onder de 1,5 miljoen mensen die binnen een straal van 2 kilometer van een geitenhouderij wonen 20-30 % meer kans is op een longontsteking. In absolute aantallen komt dit neer op 1200 tot 6600 extra longontstekingen per jaar. De schatting is dat dit jaarlijks leidt tot 100-600 extra ziekenhuis opnamen en 20-100 extra sterfgevallen. In Limburg en Noord-Brabant, waar veel geitenhouderijen zijn, ligt het aantal longontstekingen 60 % boven het landelijk gemiddelde. Binnen 500 meter van een geitenhouderij is de kans op een longontsteking zelfs het dubbele van normaal.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002124

Blad

2 van 4

In 2020 deed Follow the Money onderzoek naar geitenhouderijen en longontstekingen in Gelderland. In Gelderland waren toen 128 (grote) geitenhouderijen , waardoor circa 375.000 omwonenden extra risico liepen op longontstekingen. Uit nieuw onderzoek van FtM naar alle 416 Nederlandse geitenhouderijen blijkt dat deze in Gelderland vooral geconcentreerd zijn in de Gelderse Vallei.

Het kabinet heeft naar aanleiding van het rapport de Gezondheidsraad om een advies gevraagd en raadt provincies aan het geitenmoratorium in stand te houden. Gelderland heeft sinds 2017 zo'n moratorium.

Vraag 1: Is het college bekend met het rapport VGO-III van het RIVM?

Antwoord: Wij hebben kennisgenomen van de resultaten uit het VGO-III onderzoek.

Vraag 2: Hoe beoordeelt het college de inhoud van het rapport?

Antwoord: Wij nemen de resultaten van het VGO-III onderzoek ter kennisname aan. De ministeries van VWS en LNV hebben de Gezondheidsraad gevraagd om de resultaten uit het onderzoek te duiden. Naar verwachting zal het advies eind 2025 gereed zijn. Wij wachten het advies van de Gezondheidsraad af. U ontvangt een separate statenbrief over het onderzoek.

Vraag 3: Hoeveel inwoners van Gelderland wonen er binnen 2 kilometer van een geitenhouderij?

Antwoord: 324.000 inwoners van Gelderland wonen binnen een straal van 2 kilometer van een geitenhouderij.

Vraag 4: Hoeveel inwoners van Gelderland wonen er binnen 500 meter van een geitenhouderij?

Antwoord: 10.000 inwoners van Gelderland wonen binnen een straal van 500 meter van een geitenhouderij.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002124

Blad

3 van 4

Vraag 5: Is het college voornemens vast te houden aan het in 2017 ingestelde moratorium, totdat een oorzakelijk verband tussen de nabijheid van geitenhouderijen en het vaker voorkomen van longontstekingen kan worden uitgesloten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: De ministeries geven aan de gezondheidsrisico's serieus te nemen en voor een vervolgbesluit duiding van de gezondheidseffecten nodig te hebben. Hiervoor is advies gevraagd van de Gezondheidsraad. De ministeries verzoeken de provincie om het geitenmoratorium in stand te houden totdat het advies van de Gezondheidsraad is gepubliceerd. Wij hebben besloten om het advies van de Gezondheidsraad en het beleidsstandpunt van het Rijk af te wachten en het moratorium zo lang in stand te houden.

Vraag 6: Is het rapport voor het college aanleiding om extra maatregelen te nemen ter bevordering van de gezondheid van omwonenden van geitenhouderijen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke maatregelen overweegt het college?

Antwoord: Wij wachten het advies van de Gezondheidsraad af voordat eventuele aanvullende maatregelen worden genomen. Het huidige geitenmoratorium voorkomt uitbreiding van de Gelderse geitenhouderij en beperkt hiermee de risico's voor de volksgezondheid. Dit geldt voor zowel uitbreiding van bestaande bedrijven als realisatie van nieuwe geitenhouderij locaties. Het aantal geiten in Gelderland is sinds ingang van het moratorium toegenomen, de afgelopen jaren is deze groei afgevlakt. Dit komt doordat vergunningen die voor het moratorium zijn afgegeven alsnog zijn benut.

Vraag 7: Is het college bereid om af te zien van het verstrekken van ontheffingen en verklaringen van geen bedenkingen voor geitenhouderijen die aantoonbaar in strijd handelen met de voorwaarden van hun milieuvergunning, zoals in 2022 het geval was met een geitenhouderij aan de Angerensestraat 38 te Gendt?

Antwoord: Wij hebben destijds toepassing gegeven aan de in hoofdstuk 1a van de toenmalige versie van de Omgevingsverordening Gelderland opgenomen maatwerk- en afwijkmogelijkheid. Bij die toepassing zijn Provinciale Staten betrokken via de wensen-en-bedenkingenprocedure. In totaal heeft de provincie sinds ingang van het geitenmoratorium drie verzoeken om afwijking van moratorium ontvangen. Ten aanzien van het geitenmoratorium is eenmaal afgeweken bij de bouw van een nieuwe stal. Echter toen kwam de nieuwe geitenstal verder weg te liggen van burgerwoningen en daarmee ten goede van de leefomgeving. In die kwestie heeft de GGD positief geadviseerd.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002124

Blad

4 van 4

Er is geen staand beleid op grond van welke criteria wel of niet kan worden afgeweken. Dit wordt per concrete casus beoordeeld op basis van de feitelijke en juridische omstandigheden van het geval. Geen casus is hetzelfde, dus is er ook geen sprake van precedentwerking.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink - Commissaris van de Koning

Johan Osinga - Secretaris